

Valde nordgard

Av Knut Raastad, 2021

Nordgard Valde gnr. 86 bnr. 1 ligg i nedre Nordherad. Valde er nemnd frå 1318 som i Uallum, i Vollom 1366, i Vollum 1378, a Vollum 1386, i Vollom 1400, a Wallom 1422, Walde 1578, 1604, 1723, Walle 1668. 1318 er nemnd *vesteste* og 1386 *nørste* så da var det to Valdegardar.

Skattelista gjengjerden 1528 nemner ikkje Valde, men enkelte trur at Thorer Waldo som er nemnd i lista for Lom kan vera Valde i Vågå. Jordebok 1577 og seinare samt bygningsskatten 1604 viser nordgard Valde som fullgard. I 1590 er det nemnd eit makeskifte der prestbolet i Lom fekk 2 huder av nordgard Valde, før var dette bondeeeige.

Landskatten 1610 og 1611 nemner John Walde. Jon Walde er nemnd som lensmann i 1588.

Landskattelister 1612 til 1617 nemner Knut Walde.

Landskatten 1624 nemner Joen Walde som eigar av 1 hud i Valde og 1 hud i Strand. I 1628 lånte Jon Walde ut 150 lodd sølv (like mykje som Oluff på sygard) til Kongen mot pant i 2 ½ hud i n. Sandbu, dette vart innløyst i 1634-35. Truleg var Jon far til Erik d.ca.1660, neste brukar

Koppskatten 1645 nemner Erich Walde og hans hustru. Matrikkel 1647 viser nordgard Valde som fullgard og Erik Walde som brukar av 3 huder der Lom prestebol eig 2 huder og det øvrige er bondegods. Av jordebok 1611, manntal 1666 og matrikkel 1668 går det fram at Valde var fullgard med skyld 3 ½ hud der Lom prestebol eigde 2 huder og oppsitjaren Bergete Valle eigde 1 ½ hud. Bergete var gift med Erik Jonsen som det var skifte etter i 1660, dei hadde 4 barn:

Jon Erichsøn f.ca.1642

Jon Erichsøn f.ca.1646

Eldri

Brynhild, g.m. Ivar Torkjelsen Råstad nørste

Matrikkelen 1668 viser at nordgard Valde hadde sommarseter i Bestung og vårseter var Valde seter (dette er truleg setra ved Lemonsjøen). Skogen i baksida som tidlegare var sameige mellom Valdegardane vart utskifta i 1825. I dette området var Tessanden, Brugrenda, Åsøygarden og Valdeøygarden underbruk og husmannsplassar under Valdegardane.

I 1692 pantsette Jon Eriksen Valle ½ hud odelsgoods i Valle. Vi har ikkje oversikt om han var brukar på Valde. Skiftebrev i 1705 viser at Ingeborg Engebretsdtr. og Colbiørn Joensen har arva 1 hud 6 skinn i Valle.

Skoskatten 1711 nemner Hans Walde og 2 barn. Hans Hansen var frå n. Stade, son til Hans Andersen Stade f.ca.1617 d.1680 og Marit Pålsdtr. Tolstad f.ca.1622 d.e.1682. Hans Hansen f.ca.1655 var gift med Ragnhild Andersdotter Svenstad. Hans og Ragnhild hadde 2 barn:

Eldri, g.m. Jon Person Sandnes n.
Hans f.ca.1685/1690, neste brukar

Hans Hansen Valde (Stade) f.ca.1685/1690 var gift med Gunhild Jonsdr. Helle f.ca.1695 dotter til Jon Eriksen Helle f.ca.1660 d.etter 1723 og Torø Torsteinsdr. Kleppe n. f.ca.1660 d.1695. I 1734 fekk oppsitjaren Hans Valde skjøte på Valde 1 hud 6 skinn for 120 rd. frå Ingeborg Engebretsdtr. og Colbjørn Joensen. Hans og Gunhild hadde 3 barn:

Hans 1721-1780, g.m. Ingeborg Christensdr. Fellese f.1726, han arva Helle etter morbroren.

Jon Valde 1723-1813, neste brukar.

Tora, g.m. Lars Johannessen Øi ø. (Haugøi) f.ca.1715 d.1802.

Jon Hansen Valde 1723-1813 fekk i 1752 bygsel frå soknepresten i Lom. I skifte etter mora Gunhild Jonsdr. overtok Jon Hansen 1 ½ hud av Valde. Jon vart ca. 1755 gift med Kari Christensdotter Fellese 1737-1792, dotter til Christen Iversen Fellese f.ca.1695 d.1762 og Ingeborg Amundsdr. Viste ø. Jon og Kari hadde 9 barn:

Hans Jonsen Valde 1754-1824, neste brukar.

Gunhild Jonsdr. 1757-1837, gift 1805 med Nils Olsen Klukkargarden f.1749

Christen Jonsen Valde f.1760, g.m. Imbiør Olsdr. 1754-1832. Husmann
under Valde på Øygarden «Arnøygarden»: 2 barn

Imbiør Jonsdr. 1763-1850, g.1784 m. Hans Rasmussen ø. Klonesbakken f.ca.1748
d.1834 – husmann med jord – tre barn.

Torø Jonsdr. f.1766, g.m. Iver Olsen Hunden (Lia i Lom)

Erik Jonsen Valde f.ca.1768 d. etter 1801 – ugift soldat d.å.

Ragnhild Jonsdr. 1771–1859 g.m. Eirik Imbertsen Bakken 1775-1858, til Sandebakken

Aaste Jonsdr. f.1772 d.etter 1814 – ug. d.å. – to barn

Kari Jonsdr. 1774-1786

Hans Jonsen Valde f.1754 d.1824, g.1781 m. Åse Knutsdr. Siem f.1756 d.1826. Hans Jonsen overtok i 1792 og fekk da bygsel frå presten i Lom. Hans og Åse hadde 4 barn:

Jon Hansen Valde 1782-1842, neste brukar.

Hans Hansen Valde f. 1786 d.etter 1825, truleg ugift.

Aagot Hansdr. f .ca.1796 d.1861, g.1838 m. Ener Eriksen Helle 1808-1876, barnlause.

Jakob Hansen Valde f.1803 d.etter 1875, g.m. enke på Sande Anne Jakobsdr. 1808-1886
Forpaktar på Sande.

Jon Hansen Valde 1782-1842, g. 1806 m. Kari Iversdr. Viste ø. 1782-1877. Jon Hansen overtok i 1812 med skjøte på 1 hud 6 skinn for 600 rd., men bygsel frå presten i Lom er frå 1820. Jon og Kari hadde 7 barn:

Hans Johnsen Valde f.1806 d.før 1895, neste brukar.

Iver Johnsen Valde f.1810 d.1814.

Ragnhild Johnsdtr. 1811-1849, g.m. «skoleholder» Johannes Olsen Visdal 1803-1882.

Barn: Ingeborg f.1831 d.1848, Iver Ildjern f.1844, John f.1848

Kari Johnsdtr. f.1814, g.m. Jakob Jakobsen Ringnesset f.1814 – i Ringnessæteren og Hallvardløggen.

Iver d.y. Johnsen Valde f.1816 d.1886, ug.

John Johnsen Valde f.1819 – ug. i 1875.

Ola Johnsen Valde 1822-1913, g.m. Barbro Olsdr. Brattland 1828-1913 – på Vald vik og i Barbrostugu. Barn: Kari f.1849, Imbiør f.1854, Iver Vald vik f.1865, Anne f.1868.

Hans Johnsen Valde f. 1806 d. før 1895, g. 1831 m. Barbro Simensen Viste m. f.1802 d.1895. Hans Jonsen overtok i 1834, kjøpesum for 1 ½ hud var 550 Spd. Hans Johnsen fekk kongeleg skjøte på 2 huder av Valde i 1848 for 900 Spd (tinglyst 1851). Hans og Barbro hadde 4 barn:

Iver Hansen Valde 1831-1856, ug.

Thor Hansen Valde 1834-1916, neste brukar.

Simen Hansen Valde 1837-1865, ug.

Mari f.1840 d.før 1900, på Aasgaard. Barn u/e m. Hans Fjøsne: Ivar Aasgaard 1868-1953.

Hans 1845-1914

Thor Hansen Valde 1834-1916, g.m. Ingrid Johannesdtr. Viste n. 1826-1911. Thor Hansen fekk skjøte datert 1862 frå faren for 2600 Spd og føderåd. Thor og Ingrid hadde 3 barn:

Hans Thorsen Valde f.1859 d.1941, g.m. Sofie Heggebotten. Barn: Erling d. som barn,

Ingrid d. som barn, Erling til USA, Thorleif, Margit d. ug. i Oslo.

Gunhild Thorsdtr. f.1863, til USA

Ivar Thorsen Valde 1865-1951, g.m. Kari Stenersdtr. Storvik 1870-1957. På Valdvik.

I 1891 er det auksjonsskjøte til Iver Johnsen Visdal for kr 5500,-. Ivar Visdal 1855-1936 frå nigard Visdal var son til John Johnsen Valde s. 1827-1892 og Kari Johnsdtr. Visdal n. 1831-1891. Ivar var gift med Kari Ivarsdtr. Viste n. 1860-1929, dotter til Ivar Johannessen Viste 1816-1872 og Beret Eriksdtr. Garmo ø. 1831-1915. Dermed overtok Kari etter tanta si Ingrid, bae kom frå nordgard Viste. Ivar og Kari Visdal hadde ikkje barn.

Neste brukar var Knut Flatmo. Knut Jakobsson f.1862 på Sagflaten i Lom. Gift 1884 m. Guri Erlandsdtr. f.1856 på nørdrø Råsbakken. I 1880- og 90-åra var dei på Flatmo i Lia i Lom, og i 1900 på Døsen i Fåberg. Knut var og emisær for indremisjonen. Knut og Guri flytte til Lye da Per Visdal overtok.

Per Visdal overtok Valde i 1923. Men skjøte 14.2.1924 var frå Ivar Visdal og hustru Kari Visdal til bankkasserar T. O. Lunn for kr 40000,-. Per Visdal fekk skjøte i 1939 frå T. O. Lunn for kr 27000,-. Per Visdal 1890-1975 var son til Anders P. Lunn og Anne f. Uttafor, Per vart gift 1918 med Embjørg O. Skrinde 1894-1975. Per og Embjørg hadde 3 barn:

Anne f.1919, neste brukar

Marie f.1919, g.m. Bjarne Groven f.1922

Agnes f.1922, g.m. Kolbjørn Grindvold. På Sulheim i Lom.

Anne 1919-1992, g.1950 m. Kristian Brenden 1924-2008, son til Hans Brenden 1888-1968 og Anne Sandneshagen 1899-1984. Anne og Kristian Brenden overtok i 1966, dei har 3 barn:

Per, f.1951, neste brukar

Agnes f.1955, g.m. Steinar Garmo. På Botten i Lom.

Erik f.1960, g.m. Ingebjørg Runningen. I Garmo.

Per Brenden f.1951, g.1971 m. Kari Grøna, Lom f.1950, dotter. til Johannes T. Grøna f.1908 og Rønnaug Rusten f.1911. Per og Kari Brenden overtok Valde i 1992, 4 barn:

Kjell f.1971, smb.m. Ingebjørg Turtum f.1978. På Ulmo i Lom.

Anne Randi 1973-1974

Jonny f.1975, g.m. Kari F Skjåkøygard f.1978

Per Øystein f.1977

Brukar frå 1998 er Jonny Brenden. Han er gift med Kari F Skjåkøygard f.1978, dei har 2 barn:

Anne f.2005

Jon f.2007

I 1668 vart det på nordgard Valde fødd 25 fe, det var 5 hestar og det vart sådd 8 tønner.

I 1789 var det på nordgard Valde 26 mål åker, ca. 112 da engeland, 3-4 hestar, 16 hornkveg og 20 småfe. Det vart sådd 6 tønner, etter skaden av Ofsen kunne det såast 3-4 tønner.

I 1865 var det på nordgard Valde 4 hestar, 25 kyr, 36 sauer, 14 geit og 3 grisar. Det vart sådd 6 tønner bygg, 1/5 tønne erter og 6 tønner poteter. I tillegg hadde føderådsmannen Hans Jonsen 5 kyr, 11 sauer og 7 geit, han sådde 2 tønner bygg og 2 tønner poteter.

Kjelder:

Norske Gardsbruk 1953-1997

P.Ø.Kvarberg 2000: Slekter i Vågå og Lom, Slekten på Fellese med Nordre Valderekken

Slekten på Fellese med Viste søre-rekken

Slekten på Uppigard Kvarberg med genene på Garmo, Sande og Siem

Slekten på Valde søre med forgreiningar til Brattland og Visdal

Tolstadslekten frå Vågå

Jon Kolden, 2002: Bygdabok for Lom, Bind 2

Koppskatten 1645, matrikkel 1647, manntal 1666, matrikkel 1668, skoskatten 1711

O. Rygh: Norske Gaardnavne / Diplomatarium Norvegicum.

Folketeljing 1865

Jakup Skjedsvoll: avskrifter av jordebøker m.m.

Opplandsarkivet Vågå: familieark, avskrifter panteregister, pantebøker, skadetakst Storofsen, skifter mm.

Tore H Vigerust: Kilder til Gudbrandsdalens gårds- og slektshistorie 1500-1700

Engebret Hougen: Ættesoge for Gudbrandsdalen

Torgrim Hegdal